

DEPT. REGIST.
INDOCHINE
N° F284

Đánbà

TUAN BAO XUAT BAN NGAY THU SAU

Số 284 -- Ngày 27 tháng 4 - 1945

Toa-soan và Tri-su 76 Wiélé Hanoi - Giấy noi 479

MOI SO 3 tháng 7p.00
6 tháng 13.00
1 năm 25.00
0\$50 CHÍNH - PHỦ
GẤP ĐÔI

Thư từ và ngân-
phiếu xingtri về :
Bà chủ - nhiệm
TUAN-BAU DAN-BA
76, Wiélé
Hanoi

XEM TRONG SO NAY

Sự hoạt động của
chị em Việt - Nam
của Thụy-An

Là đàn bà...
của cô Thanh-Cao

Hai bà Trưng
của Lương-Ngọc

Khéo-cưu về dân
MUÔNG

của bà Phùng-Triệu

THƠ của Hồ - Dzếnh

TRẢ LỜI ĐEP

CHUYỆN RIÊNG

THU TÍN

GIA CHÁNH

v. v..

SU' HOAT ĐỘNG của chị em Việt - Nam

Ngày bánh nước. — Bà con Hà Thành hẳn còn nhớ cũng vào khoảng này, năm kia, ủy ban phụ nữ hội Truyền-bà Quốc-ngữ đã tổ chức tại hội-quán Khai-tri tiến đức một ngày bánh nước để giúp cho quỹ hội. Lần đầu tiên có một công cuộc do chị em tổ chức đầy ý nghĩa vừa về mục đích cứu-tế vừa về mục đích khuyến khích nữ-công nên ngày bánh nước hồi đó được đồng bào hoan nghênh nhiệt liệt. Chúng tôi còn nhớ có nhiều người ở tận tỉnh xa cũng lặn lội về chứng-kiến.

Năm nay trước thảm-họa có thể nói là chưa từng bao giờ thấy có trên đất nước Việt Nam, nên một nhóm chị em Hà Thành phần đông ở trong ủy ban phụ-nữ T. B. Q. N. đã từng tổ chức « Ngày bánh nước » năm xưa, lại đứng lên tổ chức một « Ngày bánh nước » thứ hai để giúp Tổng-hội Cứu-tế.

Bước thứ hai đã thừa hưởng những kinh-nghiệm của bước trước và chẳng thi giờ tổ chức tuy eo-hẹp — từ lúc nhóm họp bàn định đến khi

(Xem tiếp trang 4)

DÂN MƯỜNG

của

bà PHÙNG-TRIỆU

(Tiếp theo và hết)

Các nông-lâm-sân hằng ngày còn dư họ đều tích-lũy.

Cho tới chợ-phiền, vợ chồng còn cái đồ-huê đi chợ để bán mà mua sắm thức dùng.

Chợ là một xã hội hoàn toàn độc nhất: hoàn toàn trong cái hay cũng như hoàn toàn trong cái dở!

Ở đây, cả một thế-hệ hiện nguyên-hình với muôn ngàn trạng thái! Ở đây, đủ cả: giàu có, nghèo có, tên có, cỏ xiêu, đảo điên có, mà tử tế thực-thà cũng có! Đủ cả!

Hơn nữa, chợ ở đây, ở Mường lại còn là cái vườn có đủ kỳ-hoa, dị thảo: đủ giống người với y phục muôn màu, nghìn sắc!

Đối với ở đây, với Mường, chợ là chỗ mua vui của đàn ông, là chỗ khoe duyên của thiếu nữ!

Nó là then chốt của các cuộc rượt chèo, cờ bạc, và nhất là của cuộc chơi gà đến khuya gia bại sản...

Ở xứ Mường, đời sống sẽ rất là buồn tẻ, nếu hàng năm, không có cuộc hội hè, cưới xin hay chuy, tang. Trong những cuộc hành lạc, trò chơi thích hợp nhất là việc hai bên trai gái tranh nhau, cướp đặt một cuộn tơ xuyên qua một cái khuyết đóng ở chòm thóp một cây nêu cao.

Và, nào hát, nào nô, nào đùa ríu rít...

Tín ngưỡng

Cũng như người Việt-Nam,

người Mường phụng sự tổ tiên và theo đạo đa thần. Nhà nào cũng có bàn thờ ông vải. Và trong làng, quanh làng, những chỗ nào mà họ cho là linh ứng thì lại thiết lập lên thờ: gốc cây, mộ đất, cửa hang, rừng thẳm, sườn núi, v.v. v.v.

Khi có bệnh ốm đau thì họ mời các thầy « mo », đến cho bùa trừ tà và lễ thánh.

Đàn ông và đàn bà phần đông đều biết các phép-ngoại như chọi, ngải... mà họ dùng để trả thù những kẻ gian giảo lọc lừa...

Về những nghi lễ trong các lễ tự, hôn, tang thì đa số tương tự với của Việt-Nam mình, song có phần đơn giản và kém bề nghiêm chỉnh. Thế thôi!

Quý bà, quý cô ưa dùng giấy lịch-sự và bền xin mời lại hiệu:

Quê-Lâm

N° 6, Rue de la Laque
(Phố Chả Cá) HANOI

Một hiệu giấy phụ nữ đáng tin dùng của quý bà quý cô, vì có nhiều kiểu giấy thêu nhung tốt không đâu sánh kịp và dĩ nhiên, lịch sự, vừa đẹp và bền

Giáo dục

Dân Mường không ham mê và chuyên cần việc học. Con trai lớn lên, đã phải sớm theo cha anh trong các việc ngoài đồng, trong rừng hay trên núi. Trừ các phú gia, lệnh tộc, phần nhiều, trẻ con ít khi được gần sách gần đèn.

Đàn bà cũng vậy.

Tuy trong ít gia đình sung túc, họ được theo dõi nghiên bút; song họ lại quá thiết tha cổ tục, hàng rào thép khóa cuộc tiến hóa văn minh!

Của họ nguyên vọng vô song, là thạo nghề dệt vải.

Về đường giáo huấn, họ học theo lối truyền khẩu. Có thể chia làm hai thời kỳ riêng biệt. Người con gái, từ nhỏ đến tuổi cập kê được bà mẹ dạy cho âm nhạc như hát sường, đánh cồng gảy đàn, thổi sáo...

Trong khi ấy, những câu ca dao hay phương ngôn ngắn ngữ có tính-ách răn dạy, như những bài hát ru em, những bài thường thức về cách vật trí tri, về tam tông tứ đức, sẽ được chỉ giáo tinh tường.

Rồi lớn lên, ra giao tiếp với đời, họ liền đua chọi, đua em những câu ví vọn, hát dăm mà mục đích không ngoài sự mua gió trăng hoa.

Nhưng một khi đã thành thiếu phụ, người đàn bà không bao giờ

(Xem tiếp trang 11)

HAI BÀ TRUNG

Trong sách Hậu Hán thư, người Tàu gọi hai vị liệt nữ của nước Việt-Nam là những tên giặc cướp làm phản. Làm phản bởi vì giữa đời nhà Hán đương lúc các quan Thái-thú người Tàu hành hoành, mặc sức áp chế dân hơn 50 thành đất Lĩnh-Nam, mặc sức vơ vét bạc vàng, cho đầy túi tham của họ, ở cái đất nước này lại có 2 người dân bà dám nổi lên giết quan của họ, đuổi họ chạy như lũ chuột, và lên ngôi chi tôn.

Đời đời nhà Hán Lê, sử-thần là Ngô-thị-Si đời với cái vương-nghiệp của hai bà Trưng cũng có ý thiên-vị. Họ Ngô cho rằng quốc thống mất đã lâu, đến khi hai bà Trưng nổi lên, phát cơ nương-từ, gây nên tự lập, cái sự nghiệp của hai bà ngàn ngui, quá, bỏ cũng đã dở, ló còn đã mất không đáng gọi là một nước. Trong cuốn An-nam Chí-lược của Lê-Tắc, — cũng mào mui mà gọi hai vị nữ anh hùng của nước An-nam là « Nghịch-tặc » bởi lẽ rằng thời ấy thiên hạ là của nhà Hán, ai động đến nhà Hán tức thì bị bọn người sau « lên án » là phản nghịch ngay.

Có hai vị nữ anh hùng làm rạng rỡ cho lịch sử đến như thế mà tìm trong niên-biểu chính-thống không thấy tên, tưởng đó một sự vô lý mà tất cả các người An-nam đều phải kêu gào lên.

Chúng tôi không muốn kể lại sự nghiệp của hai bà Trưng

làm gì. Cái sự nghiệp lẫy lừng ấy, ai đã đọc quốc sử, đều phải biết. Chúng tôi chỉ muốn nói thêm rằng sự thành bại của người anh hùng không đáng kể, cái đáng kể là cái công nghiệp mà người anh hùng đã gây nên, cái ảnh hưởng của công việc ấy truyền ra đến quốc-gia xã-hội thời ấy và thời sau. Thử xét về thời ấy, trong khi nước ta bị người Tàu đầy xéo lên, không có một người tu mi nam tử nào dám ngẩng mặt lên mà nói một lời phản đối cả. Hết thấy đến cúi đầu quỳ đuôi cam làm đầy tớ cho người, Trong mây quận và ngót một trăm thành, tuyệt nhiên không có dấu vết một phong trào nào mà sử sách đời sau có thể nhìn nhận là một phong trào vận-dộng giải-thoát, Cái tinh thần dân tộc ngủ im lìm. Cái sức khả-năng của dân tộc bị chìm đắm. Người Giao chỉ tự hồ không có một chút bản sắc nào cả. Hèn chi một lũ quan nhà Hán không dè bừa, chề bợ, và liệt tã cùng hàng với lũ man mọi khác,

Sử gia đời Trần là Lê-văn-Hưu, bàn về hai bà Trưng có nói;

« Bà Trắc và bà Nhị là người đàn bà hồ lên một tiếng mà

quận Cửu-Chân, quận Nhật-Nam, quận Hợp-phô và 56 thành Lĩnh-Ngoại, đều hướng ứng hội, đứng nước, xưng Vương, dễ như dờ bàn tay. Thế mới biết tình thế nước Việt ta đủ làm nổi nghiệp bá-vương. Tiếc rằng từ sau khi họ Ngô đầy lên, hơn một nghìn năm, bọn con giai chỉ cúi đầu bó tay, làm tôi tỳ người Tàu, không biết xâu hổ với hai bà Trưng là người đàn bà. Ô! Thế là mình tự khi lấy mình vậy! »

Vua Tự Đức đã ngự phê về sự nghiệp của hai bà :

« Hai bà Trưng là bọn quân thoa, mà có lòng anh hùng làm việc nghĩa khí, chân động đến Hết-dinh. Tuy thế cô; thời trái, nhưng cũng đủ hưng khởi lòng người, để làm gương sáng trong sử sách. Kia người nam-tử, tu-mi, khép áo làm đầy tớ người, chẳng cũng một dây xâu hổ chết được ư? »

Lời bàn của Lê-văn-Hưu và lời châu phê của vua Tự-Đức thực là sắc đáng, đáng lấy làm khuôn mẫu cho sự bình phẩm của các sử gia sau này : « Cái gì của César phải trả lại cho César » tại làm sao

(Xem tiếp trang 5)

SU' HOẠT ĐỘNG...

(Tiếp theo trang nhất)

thực hành chỉ trong vòng hơn mười ngày nhưng các chị đều tận tụy làm việc nên « Ngày bánh nước » thứ hai ở hội quán Khai trí tiền đức hôm chủ nhật 22-4-45 vừa rồi thực đủ mọi vẻ hoàn-hảo.

Nhiều quan chức Nhật trong số có ông Thông sứ, vị đại biểu thay mặt quan Tổng tư lệnh, ông Đốc lý, ông trưởng viện văn hóa tới dự. Các thương gia Hoa-kieu và Ấn-độ cũng không bỏ qua một dịp to-tinh lân tuất với đồng bào đau khổ của ta. Khách dự tiệc người mình chiêm chạt các bàn đèn phát cuối cùng có nhiều. Tôi mua vé mà không còn chỗ. Trước khi vào tiệc chị Vũ ngọc Phan tức Hằng-Phượng nữ sĩ đọc một bài diễn văn cảm tạ các quan khách và tạ cái thâm trạng của nạn đói đang hành hạ dân quê Nam-Việt. Lời tha thiết càng như kêu gọi mọi từ tâm đau xót của mọi người. Chị Vũ công Thuyết dịch bài diễn văn ra tiếng Nhật. Hai chị bước xuống diễn đài giữa những tiếng vỗ tay hoan nghênh.

Sau đó quan khách vào tiệc. Những bánh có truyền Nam-Việt lại được trình bày một cách mỹ thuật ngon lành và đôi những tên rất mỹ miều, **TRANG 4**

cột gỏi cho quan-khách phải chú ý tới những món bánh đặc mùi Việt-Nam xưa nay bị coi thường vì những tên gọi nôm na đã quen tai. Giọng ca hát của các nữ sinh nhịp nhàng theo điệu dân tăng thêm mỹ vị cho bữa tiệc. Rồi đến cuộc bán đấu giá theo lời Mỹ các tặng vật của các nhà hảo tâm cho. Bắt đầu bán ba bức tranh của họa sĩ Nguyễn gia Trí tặng. Một bức do ông Thông sứ mua được với giá 1400\$, một bức ông Tư mua với giá 5500\$00, một bức do ông Trạc hàm Cầu mua được với giá 40000\$00. Còn nhiều tặng vật nữa, xong không đủ thì giờ bán nốt.

Tổng cộng cả cuộc bán đấu giá và bán vé dự tiệc được ngót 8 vạn đồng, một kết quả không ngờ ít có trong các cuộc vui và đã đi quá cả sự ước mong của ban tổ chức.

Hai chị trong ban tổ chức tuy khiêm nhường nhưng tất cả phải lấy thể lăm một sự kiên nhẫn bày tỏ sự nhiệt tâm, tài làm việc có trật tự và khéo léo của các chị.

Nạn đói khổ còn giải, trách nhiệm của các chị còn nặng...

Tổng nữ sinh làm việc
Trong khi một số các chị chuyện về việc cứu tế — việc cần cấp nhất hiện thời — thì các chị sinh viên hội họp dưới

tên gọi rộng hội Nữ sinh cũng bắt đầu bày tỏ một chương-trình hành động về một phương diện khác: *luyện tập người dân bà Việt nam thành một người dân bà hoàn toàn, xứng đáng làm dân bà của một nước độc lập.*

Việc cứu tế là một việc nhất thời, việc chau luyện này là một việc phải có mãi mãi, và riêng đề nâng lên vai những chị em trí thức. Tổng hội nữ sinh xướng xuất lên việc này thực là thích hợp.

Từ xưa đến giờ tuy theo đòi ai học nhưng chị em trí thức chúng ta chỉ lấy nghĩa cá nhân mà học, cái học ấy chỉ van quên ích lợi cho mình mà chưa từng đem cái học ấy làm ích cho đoàn thể, trong cái mục đích nâng cao nhân cách và trí tuệ của người dân bà Nam-Việt chúng ta không có một đoàn thể nào chúng ta rời rạc lẻ tẻ thành thứ bạn gái nước ta chưa hề có một trạng thái gì đặc sắc khả dĩ nhìn bạn gái nước ngoài mà không thẹn.

Bây giờ đã mang danh là dân bà một nước độc lập, con đường đi của chúng ta tất phải khác xưa. Con đường ấy tổng hội nữ sinh mới phải qua mấy bước, và chúng tôi sẽ bàn giải thêm trong số báo san đề cùng tìm ra những việc mà bạn gái trí thức chúng ta phải thực hành từ bây giờ để nâng cao cái đời sống của toàn thể dân bà Việt.

THUY AN

2 bà Trưng

(Tiếp theo trang 3)

đối với hai bà Trưng người ta lại có quyền lấy đi mất của hai bà bố Loí danh dự? Cái vương nghiệp của hai bà đủ rằng bé nhỏ, ngắn ngủi thật (40-43, tây lịch) cái chiến công của hai bà tuy rằng không so sánh được với những võ công anh liệt khác nhưng hai bà xứng đáng được nhận cái công đầu trong sự đánh thức dậy cái tinh thần quốc gia của nước Việt-Nam. Cái tinh thần ấy trước kia nó bàng bạc, nó thêm thếp nó mờ hồ, nó kháng tàng, nó gần như không có. Ấy vậy mà khi ngọn cờ nương-tử của người con gái châu Phong giờ lên, lập tức nó hiện hình lên, cửa mình trở dậy, rồi trong những giờ phút hùng tráng, đoàn kết lại, trở nên một sức mạnh để đưa giết quốc-gia đến nên độc lập, để mở đường cho những cuộc vận-dộng tự-chủ sau này, mà cuộc gần nhất là cuộc tự-chủ của nhà Tiên-Lý ở thế kỷ thứ 6.

Bản vẽ chuyện này, ông Nguyễn-văn-Tô có nói:

... Bốn phần của ta là phải tôn hai bà Trưng lên bậc liệt-nữ thứ nhất nước nhà, và ghi năm 40-43 vào niên-biểu-chính thông... Mỗi khi chép sử hay dạy sử, nghĩa vụ của ta là phải nhớ lấy rằng từ thời lập quốc ra không kể, nước Nam ta đã biết tự chủ ngay từ hồi bà

Có Mai Nam định — 1) Cao 1 thước 45 nặng 48 cân thì còn hiểu máu gì nữa, còn hay đó mồ hôi là tại chân âm kém nên tìm thuốc nam mà uống 2) Chớ có uống dấm, rất hại, nặng 48 cân lấy giấm mập. Cô còn có thể cao được nữa lắm vì mới 18 tuổi. Cao bà là vừa.

Bà Vũ Kỳ (Tam Kỳ). — 1) Bà tìm những sô Đản Bà cũ thì thấy đơn thuốc chữa tập nhang. Nhiều bạn dùng đã có kết quả tốt 2) Dùng thuốc bôi dầu trong cổ chất Pilo carime, có thì mua dùm bà ở Hanoi song hiện không gửi được 3) Uống tóc lồi (Bông rốn sòng)

Vô danh Hanoi — Nếu lát de concombre chỉ làm cho bớt nhờn cô thử dùng lotion-astringente xem sao. Thứ này có thể làm da mặt nhờn hẳn.

Cô Phương Haiphong — 1) Bây giờ đã đến mùa nóng chỉ nên dùng một thứ crème nhẹ thôi như crème Tsar chẳng hạn và nhớ bao giờ tối trước khi đi ngủ còn dùng lát lát rửa cho sạch crème và phấn ở trên mặt để khỏi hại da 2) Sáng-sáng tia nước lạnh vào và đeo scutien gorge 3) Không

Trưng, vào đầu thế kỷ thứ hai

Lời bàn thật thích đáng chúng tôi muốn nói thêm rằng: Cái tinh thần quốc gia của nước Việt-Nam lần lần tiến được thức tỉnh và biến thành việc ấy là nhờ công của hai bà Trưng đó

LUONG-NGOC

nên nhuộm tóc, đó là một cái (mốt) lò lằng nhằng.

Bà Vĩnh Thanh hóa — 1) Nếu vẫn ăn ngũ dệu hòa thì không nên dùng thuốc, Thuốc để chữa bệnh chứ ít khi thuốc làm cho người mập. Bà không thấy nhiều vợ các vị bác sỹ, các nhà dược-sỹ mà gầy như «cò hương» sao? nên thuốc có thể làm béo người thì họ còn đợi gì mà không uống. Như bà kể cũng không gầy lắm, giá bà bớt mỗi sáng được nửa giờ để tập thể thao tại tốt lắm 2) Vui lòng mua dùm bà hai lọ lait d'amande de coco song bà nên nhờ 1 người quen ở Hanoi đến tòa báo mà lấy vì không gửi vô được.

Cô Bích (Hải-dương). — 1) Như thế phí quá, chúng tôi không mua dùm cô đâu, để năm trăm đồng mua nước hoa ấy mà cũng vào bán Cầu-tế (nông cô đứng gần) 2) Nhưng giống muối ấy ta gọi là muối mặt, lấy chút rượu 90 phân bôi vào chỗ bị chàm sẽ khỏi.

Bà Tống (Bắc-ninh). — 1) Cuốn L. B. G. và lọ crème Tsar của bà vẫn để ở tòa báo vì không gửi được, nên có dịp qua Hanoi bà lại mà lấy. 2) Chân và tay dùng crème d'amande, nhẹ vuốt từ ngoài vào trong 3) Tắm nước nóng về mùa nào cũng tốt mà còn sạch là khác nữa, ở Á-Đông có người Nhật ưa tắm nước nóng nhất. Ở phương tây như nước Filandé họ lại có lối bằng hơi nước kén là sauna làm sạch da thịt và có khi khỏi cả những bệnh cảm sốt v. v.

LÀ ĐÀN BÀ...

Hỡi các nữ-công-chức, các nữ-sinh-viên, các nữ học-sinh... các bạn có bao giờ tự biết các bạn là đàn-bà không? Chắc các bạn sẽ cho câu hỏi này của tôi là ngô-nghe; song các bạn có bao giờ tự biết cái nghĩa làm đàn-bà của mình không? Ở bên phải yêu, bạn khác hẳn các bạn bên nam phái, vì bạn là đàn-bà từ đầu đến chân.

Là đàn bà...

Bạn có những tình cảm rất đàn-bà, trong sự yêu-dương, sự suy-nghĩ cùng sự đau khổ trên đường đời... Cái mà đàn ông họ lý-luận đến ngọn ngành thì bạn sẽ chỉ theo linh tính mà thấu hiểu một cách lạnh-lẽ. Nếu họ ham muốn những gì về vật chất thì bạn lại chỉ muốn tìm những linh thân-mật nhẹ nhàng ở giữa nhân loại. Họ bao giờ cũng bị lôi kéo bởi những cái hoạt-động bên ngoài và sự xây đắp cho xã-hội; còn bạn, bạn bị lôi kéo bởi cuộc sống âm-thâm, hoặc sự dịu dặt nhân loại trên những con đường cao rộng...

Vậy thì làm đàn ông hơn hay là làm đàn bà hơn? Đây chỉ là một câu hỏi không nên hỏi. Mà điều đáng kể nhất là bạn phải luôn luôn lưu tâm đến cái kho tàng quý báu ở trong bạn: cái vẻ yêu kiều trên gương mặt, cái duyên tươi thắm trong thân hình, sự dịu-dàng trong

con tim, sự vi-tê của khối óc suy-sét, e-lệ thiên-nhiên, lòng tận tâm trong mọi trường hợp và óc hy sinh mạnh-mẽ trước những cảnh đời éo le... Phái, bạn có thể hãy tự-hào lên một chút đi, vì bạn đã được làm đàn bà — Tự hào nhất là khi bạn được nhìn thấy gương sáng của Đức Mẹ, một người đàn bà kiểu mẫu trong tất cả mọi người đàn bà khác. Ngoài cái vẻ đẹp trên khuôn mặt, người lại còn có một tình thương yêu vô bờ bến trong tâm can!..

Vậy thiết tưởng, bạn không bao giờ nên nghĩ đến hai chữ nam-hóa làm gì; và-lại, dù sao bạn cũng không thể nào hóa đàn ông gọi là đàn ông được! Hay, nếu bạn có đi được đến chẳng nữa, thì bạn cũng sẽ chỉ là một « vật kỳ quái » mà thôi. Một người đàn bà, có những linh-tính đàn ông thì cũng « chưa chát » như một người đàn ông có những linh-tính đàn bà vậy. Có làm sao bạn lại không tìm cách làm cho cái kho tàng quý báu mà trời đã phú cho tâm hồn bạn được mỗi ngày một thịnh-vượng thêm lên! — Bạn phải dần dần trừ những tật xấu chung của phụ-nữ như tính không nhất quyết, tính đa cảm, tính làm đêm cùng tính kiêu căng... để vun giống những đức tính riêng của đàn bà. Bạn phải cố gắng sao cho những

ước vọng của bạn sẽ là của đàn bà một trăm phần trăm! — Chính chỉ ở con đường ấy, con đường mà Thượng-Đế đã vạch sẵn cho chúng ta, bạn mới có thể tìm thấy chân hạnh phúc một hạnh-phúc tràn ngập của một người đàn bà đã biết « làm đàn bà ».

Vậy thì làm đàn bà, tức là làm « mẹ » theo như nghĩa thông thường thì người đàn bà nào cũng có thể làm mẹ. Nhưng không phải chỉ cái công việc thêm cho xã-hội một đàn đĩnh mới có thể đưa người ta đến địa-vị làm mẹ. Với một lòng tận-tâm có tính cách mẫu-tử cho nhân loại, an - ủi và nâng cao cái tâm trí cùng phẩm - giá của nhân - loại đó mới là cả một cái thiên chức khó khăn và thiêng liêng của đàn bà,

Nếu bạn là vợ, hoặc còn thanh niên, hay là một tín-lô của một

(Xem tiếp trang 9)

MÙA HÈ

Bạn muốn có cái áo mặc cho được vừa ý thì chỉ may tại:

Nhà May Phụ-Nữ
Lê-tâm

30 Armand Rousseau
(Lò đúc Hanoi)

Tất cả ai cũng nhận là ở đó lời nói đi đôi với việc làm.

Lịch-sự, nhanh chóng, đúng hẹn, lành nghề.

GIA CHÁNH

Vài món quà Lào

Bánh dừa nướng

(Ba bình)

Vật liệu: 4 trái dừa, 2 muổng to bột nếp, 1 muổng nhỏ bột tẻ, 3 thìa đường cát trắng, 3 lòng đỏ trứng gà (không có trứng cũng được), nửa lon lạc rang.

Cách làm: Nạo dừa để sẵn. Nếu có trứng thì đánh trứng với đường, trộn bột rồi cho dừa lạc rang giã (tầm) rồi vào trộn đều.

Lấy một cái khuôn hay đĩa sắt xoa qua mỡ cho khỏi dính rồi đổ mây thứ giã trộn trên kia vào, bỏ lò.

Cách nướng: Nền không có lò thì để đĩa sắt lên trên hỏa lò than (để vừa than kéo cháy) Trên đĩa đặt vung sắt rồi trải than trên vung cho đều, bánh sẽ vàng đều.

Cách nướng nữa: Rang cát vào cái chảo hay nồi rang cho nóng bỏng — Trên cát trải một miếng giấy dày rồi xếp những viên bánh lên trên. Đặt vung khi nào thấy bánh vàng là được (trong vòng 15 phút là được.)

Viên bánh: Những thứ đã trộn ở trên chỉ đem viên lại nhỏ bằng quả ôi con rồi nướng.

Thứ bánh này nhà có khách làm ăn lạ miệng ngon và chóng. Các bạn hãy làm thử.

Cách đồ xôi của người Lào

Các bạn cũng nên biết qua về cách đồ xôi của người Lào thế nào.

Vì ai sang Lào cũng thích ăn xôi của người Lào.

Vì xôi của người Lào vừa trắng vừa dẻo, để lâu thiu.

Người Lào đồ xôi bằng cái « Hốt » để vừa lọt vào trong một thứ nồi đất có cổ cao gọi là nồi hốt. Đổ lưng nồi nước, đặt vỉ vào, không bao giờ đầy hốt chạm nước. Cái nồi có cổ cao tiện là thế, bắc nồi lên trên bếp đun khi thấy hơi bốc lên sẽ đổ gạo vào đây một miêng lá chuối là đủ. Chỗ chỗ lại sóc lên cho gạo ở trên xuống dưới và dưới lên trên.

Hạt xôi chín chong và dẻo. Xôi chín rồi đem rở ra rá quạt cho đi hơi mới xếp vào « Típ », một thứ rá đan bằng nan tre có nắp đậy kín có dây đeo.

Típ xôi ấy mang đi xa được hay treo lên mái nhà đến bữa lấy ra ăn. Xôi không đồ mỡ hôi, không thiu, không ướt, dẻo luôn và ngọt.

Tôi thiết tưởng ta bây giờ cũng nên bỏ cái « chõ » mà dùng một thứ vỉ đan như của người Lào đồ phải chặt chẽ mỗi khi đồ xôi. Hương đồ xôi bằng « chõ » hơi nước bốc

lên rồi lại rỏ xuống, tuy xôi chín mà nát, ướt, nhạt. Chẳng những thế, mỗi khi chõ hơ lại tốn công chặt, Nào rây nước, nào đảo xôi phải dùng đèn dũa lịch-kịch trên bếp mãi mới được nổi xôi.

Một đấng người Lào chỉ việc cho gạo vào « hốt » rồi để mặc một đĩa bé ngồi đun, đi làm việc khác, chờ ai đến xóc lên một cái, xôi cứ việc chín.

Tôi ao ước những nhà đan rá nghĩ chẽ ra một thứ vỉ để đồ xôi và những nhà làm nồi nghĩ chẽ ra một thứ nồi dùng tiện lợi cho việc bếp nước.

Trứng rán (Khay khòm)

Trứng vịt luộc băm lẫn cả lòng đỏ lòng trắng với thịt nạc và mỡ heo, hành củ, tiêu, muối, trộn đều đem nhồi vào vỏ trứng úp xuống rán.

Ăn thường thì người ta lựa cắt quả trứng luộc ra làm đôi để lấy vỏ cho nguyên lành, sau nhồi thịt.

Làm cho quan khách ăn thì bóc bỏ vỏ trứng đi và bỏ đôi quả trứng sẽ bóc lấy một lượt lòng trắng trứng để nhồi thịt.

Bình-Minh.

CHUYỆN RIÊNG

THU-LINH trả lời

HỎI. — Chị Thu-Linh. Đã mấy mươi lần em jah viết hỏi chị việc này nhưng sau nghĩ xâu hổ quá lại thôi. Nay không thể dừng, em xin chị thành thực bảo em nên đối với « đức ông chồng » em ra sao ? Chắc chị mỉm cười đoán trước : « Thôi lại chuyện ghen tuông chứ gì »

Không chị à, chồng em không có tánh lẳng lơ « Thi lại cờ bạc giống dãi, hoặc thuốc sái rượu chè hẳn ! »

Cũng không ngay đến đánh cá ngựa cái một đánh bạc của công chức, chồng em cũng không bẻ măng.

À em quên chưa nói rõ để chị biết chồng em là một công chức lương tháng hơn 500 đồng, nghĩa là một công chức *tai mặt*. Thôi để em nhập đề ngay kéo chị sốt ruột :

Từ hôm có cuộc đảo chánh, em thấy nhà em buồn quá, đã nhiều lần em hỏi, nhà em cứ lắc đầu không nói, sau hai tuần lễ hết sức khéo lựa ý tứ, nhà em cho em biết rõ nguyên nhân.

« Sợ mình đen — chồng em bảo thế — *quan chánh* đã hứa với mình kỳ thì tri-huyện tới thế nào *quan chánh* cũng đỡ đầu cho mình ! Thật cái chức

tri huyện nằm chắc trong tay Đây các anh Nguyễn... anh Trần... trước đây cũng quen như mình, *quan chánh* giúp nghiêm nhiên đã ri-phủ và bỏ chánh nay mai rồi. Mọi không nhớ các anh ấy trước cứ cuối tháng vay tiền vợ chồng mình ra ? Thế mà nay hai bà đồn diên lại mấy tòa nhà gạch ở ngay Hà-nội này... Thật sỗ mình là sỗ ăn mày cảm tình bị gây.

Em nghe được có đến đây mà em đã diên tiết lên không thể nào chịu được nữa. Thì ra trời ơi trời, chồng em, một người dân Việt-Nam chỉ định « *lặn câu tiêu để lấy vàng* » Em si nhục nhà em thậm tệ rồi vợ chồng em sỗ sát nhau sau thành ra đánh nhau. Em nhất định xin ly dị, chứ em không thể sống chung với một kẻ nỏ lẹ từ đầu ngón tóc đến đầu ngón chân ấy được, đầu em đã ba mặt con với hẳn. Chị bảo có nên không ?

Vô danh Hà-nội

TRẢ LỜI. — Ác quá ! Bạn là ai ? Đọc xong lá thư của bạn tôi muốn tìm đến nhà bạn ngay để xem mặt cái con người đáng thương hại mà bạn vẫn gọi là chồng ấy ! Đây cái học để làm

nỏ lẹ, nỏ cay độc đến thế đây. Nó hạ người ta xuống hàng trâu ngựa, nó trọc mù mắt người ta nó làm mất cả bản năng trí giác ! Cái câu « *lặn câu tiêu lấy vàng* » bạn dùng thật không còn có câu nào đúng hơn. Bạn mặt sất những hạng ấy thế đã đủ. Tôi chẳng muốn nói thêm. Chỉ có việc bạn định ly dị thì tôi khuyên bạn hãy thông thả. Các bạn hãy thông thả. Các bạn gái chúng ta ai cũng như bạn thì hẳn từ bữa 9 Mars đến giờ, nước Việt-Nam của ta phải có tới hàng bao nhiêu vạn đăm ly đi và từ trước ngày ấy có lẽ có hàng triệu... vì một nguyên nhân tương tự.

Chồng bạn hẳn là phải thỉnh thoảng ra ngoài, thỉnh thoảng đọc tờ báo và hẳn phải nhận thấy cái bản phạn của một người dân Việt-Nam ngày nay. Nếu quá ba tháng mà hẳn còn cứ u mê thì trước khi ly dị bạn hãy lấy danh nghĩa là một người Việt-Nam vật cổ hẳn ra đánh cho hẳn 3 roi thật đau bạn có cần chúng tôi xin lại giúp sức.

THU-LINH

Có Đàng Nam-Dịnh. — Cái buồn của cô là cái buồn vô vẩn. Lập gia đình sẽ hết buồn.

Giới thiệu sách

Chúng tôi vừa nhận được cuốn :

« **GIÀO GIAT** » của Bàng Thanh gia 2\$00, máy xĩa cầm ơn và giới thiệu cùng bạn đọc

(Tiếp theo trang 8)

NHÂN TƯỢNG

đạo giáo, bạn phải thế nào cho những người xung-quanh bạn phải tôn kính và yêu mến bạn như một người mẹ thật vậy. Muốn được như thế, bạn hãy noi gương Đức mẹ. Người đã làm đàn bà một cách đẹp để có thừa. Người đã là mẹ và rất xứng đáng với cái nghĩa vì thế của danh từ «mẹ».

Bạn có thể là mẹ bất cứ trong hoàn-cảnh nào :

1) Trong gia đình của bạn ư ? gần người bạn đời, giữa những đứa con thân yêu, bạn sẽ luôn luôn rộng lượng mà đón chào.

2) Trong đời thanh-tân ư ? gần những trẻ nhỏ hoặc nhớn mà chúng cần phải có một người mẹ. Bạn sẽ âu-yếm, triu-mến chúng để «điều-dắt» chúng trên những con đường đầy ánh-sáng.

3) Trong đời tu-hành ư ? gần những tâm hồn tội-lỗi, đau-khổ, họ đang đợi chờ một người mẹ thứ hai. Bạn có thể an ủi bằng một cách kín đáo mà mẫu-nhiệm.

Và, bây giờ, bạn đã nhận thấy rõ ràng : muốn đến chỗ đẹp cùng cực của thiên-chức mình, trong xã-hội, bạn phải — nếu vì sinh-kế — chọn lấy một nghề cho thích-hợp với tâm-hồn đàn bà của bạn, hoặc làm nữ giáo-viên, nữ khán-hộ, ... là những thiên-chức có tính cách mẫu tử đang đón chờ bạn ở khắp ngã đường.

Bạn hãy tự hào !

hãy thanh-khiết !

hãy vui-vẻ !

Thời thế là thế nào nhỉ ? Có phải là đang «lúc» và «đúng lúc» chăng. Chưa đáng ăn mà đã ăn: đó là trái với thời ăn; chưa đang làm mà đã làm, đó là trái với thời làm v.v.v... Làm những việc chưa đáng như thế, không những vô-ích mà lại còn có hại nữa. Cái quả chuối ương, ngày mai mới chín hẳn, mà hôm nay đã vội vàng ăn, bởi sự ăn đó có tránh khỏi nổi-chát không ? ngày mai thuyền nan mới sơn sẵn xong, mà hôm nay đã vội vàng thả xuống sông trôi qua bờ bên kia, kết cục bờ bên kia chưa thấy đâu, mà thuyền đã đắm ngay giữa dòng ; Như thế là mắc vào hai lỗi lớn, ăn vội lúc còn chát, đi vội lúc thuyền chưa kín đều, là không kịp thời. Không biết đợi đến ngày mai là ngày chuối chín hẳn, không biết đợi đến ngày mai là ngày thuyền kín đều, là không đợi thời.

Người thời-xưa cũng có nghĩ tới công đức, nhưng có lẽ ở trong một phạm-vi hơi hẹp-hòi, nghĩa là muốn cho đạo đức xã-hội tiến tới chỗ hay thì mình phải ở một địa vị cao hơn kẻ

hãy thắng mọi nỗi khó-khăn ! và hãy là «Đàn Bà» của ngày nay hơn ngày qua và kém ngày mai.

Có Thanh Cao (Moncay)

khác chứ chưa nghĩ tới chỗ cùng tiến. Khi mà quốc dân đã đạt tới chỗ sinh-kế tự túc và giáo dục phổ-thông đều cùng tiến thì kẻ nào làm đại-biểu trong phương diện chính-trị chúng ta có thể dùng chữ « công-bộc đây tớ chứng » được rồi.

Phải luôn luôn nhớ rằng : xã-hội dù có trải qua những cơn gió, những làn sóng dơ bẩn, nhưng dần dần theo luật tiến-hóa những sự dơ bẩn đều bị lọc bỏ, mà trình-độ xã-hội tới chỗ trong sạch cao cả. Anh và tôi, chúng ta cùng là một phần-tử của xã - hội chúng ta phải giúp ích cho xã - hội. Anh (nếu là một người biết phải làm phải) có yên lòng kìa, mình no ấm giỏi tài giữa bọn người đời rét ngu dốt không ? Xã-hội đã hoàn toàn dốt rét ngu dốt, tưởng rằng anh không thể no ấm giỏi tài với ai !

Đã có bán

UC - TRAI

THI VĂN TẬP

do TRÚC-KHÊ phiên dịch và chú thích. Có nguyên văn chữ Hán. Nhà in Lê-Cường, 75 hàng Bồ, Hà-nội xuất bản Sách giấy ngót 200 trang giá 5\$00

Thu' tin

Cô Vũ thị Bằng Cao Bằng
— Đã gửi báo từ số 282 còn
mấy số trước hết, nhà báo
không bán sách cô biên thư
hỏi các hàng sách.

Ông Võ văn Lạng (Vientiane)
Đã gửi từ số 202 còn mấy
số trước hết.

Cô Quỳnh-Ngọc (Nam-Định)
Mandat 33\$ đã nhận được rồi.

Cô Vương (Đại-An), Số báo
278, 279 280 và 281 cùng là một
số, như vậy cô không mất số
nào cả, cô coi lại số 278.

Cô Minh (Ngô - Đồng):- Báo
mới bắt đầu gửi đến cô từ 277
cô coi lại xem mất số nào xin
cho biết sẽ gửi bù.

Ông Ng. Hữu-Nhơn (Pleiku)
Đã tính số Tết rồi hạn báo đến
4-7-45.

Bà Ng. - công Quỳnh (Nam-
Định) Đã nhận thư bà, vui lòng
nhận lời bà.

Cô Phương Dung (Huế) Đã
gửi lát và crème, mandat 8\$00
đã nhận rồi, giá báo 1 năm
25\$00 6 tháng 13\$00.

Đã nhận được mandat của
quý vị kể dưới đây, xin cảm tạ.

Ông Tinh-Trưởng (Phan thiết)
ông Phú-Lương (Sơn tây) ông
Võ công Lạng (Vientiane) cô Vũ
thị-Bằng và cô Hotsieu (Cao-Bằng)
ông Nam-Tân (Hải-phong) ông
Vũ xuân Nham (Tuyên Quang)
ông Tinh - Trưởng (Hà Nam)
ông Minh Đức (Thái Bình) ông
Lê-thành-Tuân (Huế) cô Hà thị
Trịch (Ninh Bình) bà Ng đức
Phùng (Faifoo) ông Nguyễn Hữu
Nhơn,

Tư hương

Ta luyến màu quê, khát gió quê
Mây ơi, ngừng cánh đợi ta về!
Cho ta trông lại từng xanh thắm
Ngâm lại bài thơ: « Phương thảo thê »
Đất Thánh, trời Đông, mẹ Á châu,
Anh hoa ngàn thuở rạng phong hầu
Chín tầng thăm thẳm hồn hương khói
Danh vọng vang lừng mây gió Âu
Từ thuở trắng vừa mới chớm duyên
Đất còn ngo ngác, núi đương thiêng,
Muôn dân cam sống đời thơ lỗ
Vũ trụ nơi đây đắm ảo huyền.
Từng lớp đời linh xuất thánh nhân
Nghe tim vạn vật, lắng xoay vần
Âm dương, dò hiểu cơ màu nhiệm,
Phân tách trời xa dưới nắng trần.
Ai-cập huy hoàng tháp Tự kim,
Danh thần thời thép chút hơi im.
Bóng thiêng nép dưới thành Muôn lý
Trung-quốc phai mờ Palestine.
Liều Động đình thom chuyện hảo cầu
Tóc thề che mướt gái Tô châu.
Bâng khuâng trăng sáng trời Viên Hán,
Một giải Giang-nam nước rợn màu
Ai hát mã nay gió vẫn thom?
Ai đau non nước nào âm đồn?
Chiêu-Quân nếu mãi người cung Hán
Thì tứ tìm đâu nét túi hồn?
Mây ơi! nếu tạt về phương Bắc
Chăm chậm cho ta gửi mấy lời:
Từ thuở ly hương ta vẫn nhớ
Nhưng tình xa lắm, gió mây ơi!

Hồ Dzếnh

DÂN MUONG

(Tiếp theo trang 2)

đã động đến những điều-lạt phong tìch, mà khi ra con, cũng chỉ dùng những cái «đồng khùng» trong luân-lý.

Hiện thời trong xứ Mường, cũng có nhiều người biết chữ, nhất là con cháu Quan-lang và các thổ-lang.

Họ học chữ tìch, Việt-ngữ và có nhiều người đã đỗ Thành-chung đi làm ông Giáo (!)

Công-việc cai-trị trong làng, đều do Thổ-lang định đoạt.

Viên này ở riêng rẽ. Chung quanh y-giã, một hàng rào cao chắn. Có hai lượt cổng ra vào mỗi cổng có 2 cánh bằng gỗ. Bên trong nóc nhà ở, nào vựa thóc làm san sát cả.

Ở đây — xứ Mường — khác hẳn với Mé-kum Cao-Mên, với Lý-trưởng Việt-Nam, với Na-ban xứ Lào ở đây, viên Thổ lang làm chúa-tể.

Tất cả công việc này nọ rong dĩnh hay các công việc công-lịch trong làng, dân gian phải gom nhau phục-dịch và tạo-tác. Thổ-Lang có quyền phân-phát tài-sản hay điền-địa cho dân. Y lại có quyền dự một phần hoa-lợi của mọi gia-đình.

Một tục nên chú ý : người chính thất của Thổ-lang là do dân làng lựa chọn ; Tiền treo, tiền cưới và hôn phí, cả làng phải chịu.

Vì lắm khi «Bà nằng» có quan hệ rất mật thiết đối với dân làng nhất là nhằm khi Thổ-Lang mất sớm, mà vợ-tự hay con cái không đủ điều kiện kế chôn.

Còn lấy vợ lẽ thì viên này có toàn quyền hành động. Tuy vậy chỉ trưởng-nam con vợ cả mới có quyền tiếp-tự và nối nghiệp. Ở đây, lập «quyền trưởng» là một

lệ mà tì, nhỏ, ai cũng phải theo. Viên Thổ - lang lại chăm - nom việc săn bắn, nhất là khi trong vùng có trộm cướp hay dã thú tung-hoành.

Mỗi viên thổ-lang đều được coi như một sứ bộ nhà trời, sai xuống để cứu nhân độ-thế.

Toàn thể Thổ - lang lại thuộc quyền một Quan - lang kiêm trị. Viên này sẽ «nghe thiên lệnh» mà truyền bố cho dân, mọi điều liên-thuật tới vấn-đề sinh-kế.

Tóm lại, người Mường và Việt-Nam đều là con cháu Hùng-Vương đều là đồng-bào cả. Dem so-sánh về đủ mọi phương-diện, chỉ khác nhau một chín, một mười ! Có điều vì lâu đời tiếp-xúc với ngoại bang nên người Việt Nam đặc-sắc ở chỗ thông-minh và giáo - quyết hơn Mường. — khác nhau một lý ? — Chẳng có chi làm lạ !

Phải ! Ngay một Việt-Nam đẻ ở Phnom-peah, nói tiếng Cao-Mên từ thuở nỏ, đến khi trở về Bắc, tất cũng «xa-lạ» nhau nhiều ! Huống hồ !...

Huống hồ, trải ba bốn ngàn năm người Việt-Đồng-Bằng với người

Việt-Mường hẳn phải có điều thay đổi !

Song, thời-gian và không - gian không thể là một trở-lực bất diệt làm cho «anh em một nhà» không hiểu được nhau. đề mà tương-thần tương Ái !

Nói rộng ra, tất cả các người Mường ở Bắc-Kỳ và Thượng-Lào người Việt-Nam ở Đông-dương, và người «Tàu» ở Đông-nam Trung-Quốc, đều là họ đồng tông cả, đều là con cháu Bách-Việt cả.

Phải chăng, vì các lẽ trên, vì tình thệ xương sụn bó mà xưa kia, ông Triệu-ný-Đà đã cả gan chống lại Hán - Triệu và lập ra nước Nam-Việt với mỹ ý thống-nhất các anh em nòi Việt, trốn xuống miền Nam ? !

Samnuea juin 1942

BÀ PHÙNG-TRIỆU

(1) Tác giả đã nhiều lần gặp các giáo viên Mường như các ông Lò-văn-Pau, Lữ-vào-Si, và Cam-vết-Yem... tại các vùng Sô-La, Lai Châu và Hộc-bình.

TỶ BÀ TRUYỆN

Khúc Tỳ-bà ai oán vì ai,
Nước non lận lộn xa khơi
tìm chồng...

Tập chuyện dài kiệt tác
bằng thơ của : NGUYỄN-BÍNH

Có phụ bài tựa của Mao-Thanh-Sơn và
bài sau-nhiệm tỳ-bà của Tân-Đà Nguyễn
Khắc Hiếu. Sẽ có bán vào tháng hai ta.

GIÁ 7\$00

TỦ SÁCH QUỐC-PHONG
HÀ-NỘI

Tòa báo Dân-Bà có nhận mua sách hộ

VỪA THẤY

SỤT CÂN, MẤT NGỦ, ĂN ÍT, MAU MỆT

Quý - ngài nên nhớ ngay đến

C U' U - L O N G - H O A N

V Ò - Đ I N H - D Ì N H

TỔNG PHÁT HÀNH Miền bắc Đông-Pháp

E's VẠN-HÓA • 18 Rue des Cantonnais - HANOI

Cần đề ý hai điều :

1-) Phương thuốc ho lao của cụ
Trịnh-hải-Long (nội lữ ông đốc học
Hào) là đáng tin cậy vì đã cứu
đặng nhiều người mắc bệnh ho
lao ho ra máu hay ho đàm.

Có hai thứ 8\$, 10\$ hạng đặc biệt 12\$

2-) Toàn cõi đại Á-Đông ai cũng
rõ sự công hiệu của Nước Cốt Sâm
Cao-Ly còn sâm Cao-Ly chung lấy
nước cốt. Đại tài bổ dưỡng người
già yếu thanh niên nam nữ gây
còn bại nhược.

Ve lớn 8\$00 nhỏ 6\$00

Hạng đặc biệt 10\$

Ở XA MUA GỬI MANDAT CHO ÔNG

TRỊNH-VĂN-HÀO

49, Rue Vassoigne, Tandinh - Saigon

TUAN BẢO

N U' O' C - N A M

Một cơ quan ngôn-luân

chung của mọi người Nam

Mỗi số . . . : 0\$25 Cả năm . . . 10\$00

Chủ nhiệm :

Lương-Ngọc-Hiển

Báo quán tại : 97, Hàng-Gai - Hanoi

GIÚP CÔNG QUỶ !

Sở Đông-Pháp

Mà còn hy - vọng sẽ có :

**Nhà lầu, ô-tô, tha hồ sung
sướng mỗi tháng mở 1 kỳ**

Thuốc gia truyền tuyệt hay

PHÒNG - TÍCH
THUỐC - LY
THUỐC - HO.
CHINH - KHI

CON CHIM

..... 0p 50
..... 0. 40
..... 0. 40
..... 0. 40

ĐAU CHÔ! HOA - KỶ GIÁ 1 p. 20

ĐẠI-LÝ TỔNG PHÁT HÀNH :

NAM-TÂN 109, Bonnal Haiphong.

AN-HÀ 13 Rue du Cuivre Hanoi.